

# Evoluția negocierilor Runderi Doha

## Evoluția negocierilor Rundei Doha

Runda Doha este o Rundă pentru Dezvoltare menită să ofere țărilor în curs de dezvoltare șanse reale pentru a-și contura propriile strategii de dezvoltare, iar țărilor mai slab dezvoltate, acces deplin pe piețele țărilor dezvoltate și în curs de dezvoltare. Printre obiectivele negocierilor din Runda Doha se află și: eliminarea tuturor subvențiilor la export, simplificarea regulilor privind exporturile provenite din țările cele mai slab dezvoltate, acțiuni concrete privind bunurile de importanță deosebită pentru aceste state - cum ar fi accesul la medicamente.

Este prima rundă care nu se bazează pe reciprocitate totală (fiecare membru reduce în mod egal taxele vamale). Runda Doha ține cont de nivelul de dezvoltare al țărilor participante, astfel încât țările dezvoltate vor reduce mai mult taxele vamale decât țările în curs de dezvoltare, iar țările cel mai puțin dezvoltate nu vor fi obligate să reducă.

Celor mai sărace țări în curs de dezvoltare nu li se vor cere concesii în plus decât aceea de consolidare a taxelor vamale actuale, adică să se angajeze să mențină nivelul actual al deschiderii de piață. De aceea Runda Doha este numită și „o rundă pe gratis”

Realizarea obiectivelor negocierilor Rundei Doha poate determina, potrivit susținătorilor ei, rezultate spectaculoase pentru comerțul mondial. De exemplu, se estimează reducerea cu o treime a barierelor în calea comerțului iar venitul global ar crește cu mai mult de 500 de miliarde de euro.

În cadrul negocierilor comerciale din cadrul Rundei Doha au fost abordate trei tipuri de probleme:

- accesul pe piață;
- subvențiile din agricultură;
- alte probleme: măsurile sanitare și fitosanitare, indicațiile geografice.

Comerțul total cu produse agricole însumează o valoare de 634 miliarde Euro, anual, și reprezintă 8,8% din comerțul mondial.

Cele mai competitive țări exportatoare de produse agricole doresc să depășească obstacolele din calea comerțului și să-și crească exporturile. Țările în curs de dezvoltare doresc un acces mai bun pe piețele țărilor dezvoltate, incluzând țările membre UE, și de asemenea să-și sporească exporturile lor, prin reducerea barierelor din calea comerțului cu alte țări în curs de dezvoltare (așa numitul comerț sud-sud).

Declarația Ministerială de la Doha conține următoarele prevederi cu privire la negocierile în domeniul comerțului cu produse agricole.

- Recunoașterea negocierilor desfășurate în cadrul Comitetului, în conformitate cu Art.20 al Acordului privind Agricultura și continuarea acestora în vederea:
  - îmbunătățirii substanțiale a accesului pe piață ;
  - reducerii, până la eliminare, a tuturor formelor de subvenționare a exportului;
  - reducerea substanțială a măsurilor de sprijin intern care distorsionează comerțul;
  - acordarea de tratament special și diferențiat pentru țările în curs de dezvoltare;

- luarea în considerare a preocupărilor necomerciale (non-trade concerns) și includerea lor în negocieri.
- Convenirea de noi modalități de negociere.

Runda de la Doha, care a fost lansată în noiembrie 2001 și trebuia finalizată la sfârșitul anului 2004, are scopul de a găsi soluții viabile care să facă posibilă liberalizarea comerțului agricol, industrial și al serviciilor.

În ceea ce privește runda Doha a negocierilor Organizației Mondiale a Comerțului, dezacorduri majore între Uniunea Europeană și Statele Unite au ieșit la suprafață în ceea ce privește ajutoarele financiare acordate sectorului agricol.

Fiecare parte a acuzat-o pe cealaltă că a sabotat obiectivele de bază ale negocierilor: deschiderea economiilor vestice pentru produsele originare din statele în curs de dezvoltare, în special cele din zona Africii, a Caraibelor și a Pacificului. Discuțiile au fost suspendate în 2006.

Dezacorduri majore au fost cauzate de asemenea de ajutoarele financiare acordate industriei aeronautice, în special companiei Airbus de către statele Uniunii Europene și companiei Boeing de către guvernul american.

Multe dintre aceste dispute economice sunt cauzate de modul diferit în care guvernele europene și cel american percep globalizarea economică.

După 15 ani de negocieri, pe data de 17 sept. 2001 la Doha – Qatar, China a fost acceptată în O.M.C., prin consensul celor 142 de state membre. Odată cu aderarea la O.M.C. China și-a asumat răspunderi și obiective economice clare care trebuie îndeplinite într-un timp bine determinat:

- reducerea taxelor vamale asupra produselor non-agricole (ceea ce reprezintă 95 % din totalul importurilor), de la 17 % la 9,4 % până în anul 2005 și diminuarea taxelor vamale asupra produselor agricole la 17 % până în ian. 2004
- eliminarea restricțiilor netarifare la produsele industriale până în anul 2005
- asigurarea drepturilor de comercializare și distribuție nelimitată pentru firmele străine
- extinderea accesului pe piață în sectorul serviciilor, eliminând restricțiile geografice și celelalte restricții din majoritatea sectoarelor până în anul 2005
- aplicarea tratamentului național (nediferențiat) băncilor străine, cinci ani după aderare, etc.

Actualul proces de negocieri multilaterale și regionale necesită o angajare nouă, în mod special în negocierile Rundeii Doha, negocierile cu Uniunea Europeană și evoluțiile pentru implementarea ALCA. America de Sud are mai mult de câștigat participând ca un grup integrat și solid. Vocea unită a națiunilor din sudul continentului compensează slăbiciunile individuale, îndeosebi, cea a țărilor mai mici. Recentele crize economice și politice în Argentina, Uruguay, Venezuela și Ecuador nu trebuie interpretate numai ca o criză națională, ci a întregului Mercosur, odată ce existența acestor dificultăți întârzie articulațiile grupului cu partenerii lor mai puternici.

În ceea ce privește Brazilia, datorită uriașei sale dimensiuni teritoriale și dispunând de granițe cu zece țări vecine, acesta este principalul candidat capabil să acționeze ca un instrument de integrare a valențelor nord și sud de pe continent. Țara dovedește întreaga sa disponibilitate de a acționa ca un actor cheie pentru spațiul sudamerican în înțelegerile cu

celelalte blocuri economice, pentru o mai bună integrare a regiunii în contextul multilateral și o mai mare diversificare cu un acces mai bun pentru produsele sale pe piețele terțe. Fără nici o pretenție hegemonică, Brazilia trebuie să stimuleze stabilitatea și cooperarea regională la toate nivelurile, inclusiv cel strategicomilitar.

Canada și Statele Unite nu împărtășesc poziția braziliană în ALCA, argumentând că temele referitoare la ajutorul intern, subvenții la exporturi și credite pentru exportatori sunt considerate aspecte sistemice, iar soluția nu poate fi găsită decât în sfera multilaterală, prin negocierile privind Acordul Agricol al Rundei Doha. Aceste țări susțin că eliminarea subvențiilor intra-zonale ar însemna o dezarmare unilaterală, favorizând țările din afara continentului care practică importante subvenții și nu producătorii competitivi din regiune, fiindcă vor avea posibilitatea de a invada piața regiunii cu produse artificial competitive. Pe de altă parte, pentru celelalte teme care, de asemenea trebuiau să fie considerate “sistemice”, cum ar fi protecția proprietății intelectuale, reglementarea sectorului serviciilor și a investițiilor străine, Canada și Statele Unite nu demonstrează nici un interes în a le discuta în forumuri multilaterale, dar insistă la includerea lor în negocierile ALCA.

Partea braziliană este deschisă la o discuție echilibrată și serioasă despre crearea zonei de liber schimb a Americii și exercită cu responsabilitate co-președinția procesului cu Statele Unite. Viitorul ALCA este în mâinile SUA și se speră ca și conducerea americană să se ocupe cu aceeași responsabilitate de căutarea soluțiilor adecvate și total compatibile cu evoluția sistemului internațional de comerț.

În momentul de față, negocierile pentru constituirea ALCA se află într-un punct de definire a profunzimii pe care o va avea acordul. În acest stadiu al discuțiilor, cunoașterea posibilelor efecte ale noii zone comerciale asupra economiilor țărilor implicate, atât în termeni de costuri cât și de beneficii, este foarte importantă pentru rundele de negocieri și pentru conturarea viitoarelor politici economice naționale destinate să proceseze și să potențializeze schimbările aduse prin acest acord.

Multe din promisiunile anunțate, învăluite de optimism, despre creșterea generală a comerțului și expansiunea oportunitățile de acces pe piețele economiilor dezvoltate, nu s-au concretizat conform așteptărilor și cu atât mai puțin intensității așteptate. Începând cu sectorul agricol-exportator, cadrul a rămas la fel de pesimist, în anumite aspecte se poate spune că a devenit încă mai restrictiv, luându-se în considerare creșterea nivelului subvențiilor practicate de economiile avansate, începând cu țările membre ale Uniunii Europene. O serie de alte entități au acționat în direcția impunerii unor bariere în calea exporturilor competitive, ca o aplicare abuzivă a măsurilor antidumping sau a celor de salvagardare, fără a mai vorbi de restricții netarifare, mascate de norme tehnice și măsuri fitosanitare.

Acestea, probabil, reprezintă aspectele care deosebesc cel mai mult pozițiile UE, SUA și ale Japoniei, de pozițiile Braziliei și țărilor sud-americane în cadrul comercial multilateral: bariere și subvenții în sectorul agricol, folosirea incorectă sau abuzivă a măsurilor de salvagardare sau încercări de minimizare a oportunităților dezvoltării industriale prin noi norme de conduită care caută să interzică folosirea adecvată de politici sectoriale.

Mandatul negociat în cadrul Rundei Doha a constituit un exercițiu de echilibru între interesele divergente. Încă nu este posibil să se estimeze dacă așteptările piețelor în curs de dezvoltare vor fi încă o dată neconcretizate sau dacă vor fi parțial luate în considerare. Brazilia, ca purtător de cuvânt al Americii de Sud, precum și principalii actori ai comerțului

mondial susțin negocierile multilaterale ca fiind cel mai bun echilibru cost-beneficiu pentru toți partenerii. Pe de altă parte, există strategia de „second best solution”, optimul de rangul doi, consolidată prin structuri integraționiste susținute în practic toate regiunile.

În esență, din nordul până în sudul continentului se observă o deschidere a economiilor implicate, într-un grad mai redus sau mai ridicat, către constituirea unui acord de liber schimb cu mai puține bariere, reguli mai clare, un comerț continental mai puțin distorsionat și echitabil, având ca scop ultim prosperitatea și creșterea nivelului de trai al popoarelor americane.

Organizația Mondială a Comerțului și-a propus, prin Agenda de Dezvoltare Doha, să ofere țărilor în curs de dezvoltare o șansă pe piața mondială. România, care încă pledează din poziția unui stat în curs de dezvoltare, și-a armonizat poziția cu cea a Uniunii Europene. Zilele acestea, la Hong Kong, printre mii de protestatari antiglobalizare, are loc conferința care decide continuarea sau eșecul runde de negocieri.

Luni, la Geneva, a început reuniunea la nivel ministerial, în încercarea de a finaliza negocierile începute de Organizația Mondială a Comerțului (OMC) în urma cu aproape șapte ani în capitala Qatarului, cunoscute sub numele de Runda Doha.

Directorul general al OMC, Pascal Lamy, a convocat, la sediul din Geneva al Organizației, 50 de miniștri din 35 de state, pentru o săptămână de discuții, menite să salveze cei șapte ani de negocieri pe tema liberalizării comerțului mondial.

Însă, chiar înainte de debutul oficial al discuțiilor, ostilitățile au fost reluate la sfârșitul săptămânii trecute între țările din emisfera sudică, care solicita țărilor bogate să reducă subvențiile pentru agricultorii lor, și țările din emisfera nordică care solicită în schimb reducerii subvențiilor agricole o deschidere mai mare a piețelor emergente pentru produsele industrializate ale țărilor bogate.

Membrii Organizației Mondiale a Comerțului s-ar putea întâlni în apropierea Paștelui, cu puțin timp înainte ca mandatul actualului președinte american George W. Bush să ia sfârșit, pentru a finaliza discuțiile asupra runde Doha - acordul general de comerț.

Încheierea acestui dosar cheie pentru comerțul internațional ar determina o creștere a încrederii în sistemul economic mondial, sunt de parere aceștia.

"Avem o fereastră de necesitate care este în același timp o fereastră de oportunitate" a declarat, pentru Reuters, ministrul de externe brazilian, Celso Amorim.

Mai mulți miniștri reprezentând puteri economice de toate calibrele - de la marile economii consolidate precum Statele Unite ale Americii sau Uniunea Europeană, la cele emergente precum India sau Brazilia - s-au întâlnit în stațiunea montană Davos din Alpii elvețieni, la finele săptămânii trecute, cu Pascal Lamy, pentru a discuta șansele unei deblocări a negocierilor privind "runda Doha".

Întâlnirea celor patru mari puteri membre ale OMC, SUA, UE, India și Brazilia, a luat sfârșit prematur, cu două zile înainte de termen, după ce reprezentanții Indiei și Braziliei au decis să părăsească masa tratativelor. După mai mult de 5 ani și jumătate de negocieri pentru implementarea deciziilor de liberalizare a comerțului luate cu ocazia Runde Doha, din Noiembrie 2001, eșuarea întâlnirii dintre cele 4 puteri anunță o nouă eră de protecționism în politicile comerciale ale marilor economii naționale.

Negocierile din Potsdam de săptămâna trecută erau văzute ca ultima șansă reală de a se ajunge la un acord înaintea termenului limită stabilit de OMC, la sfârșitul lunii iulie. Totuși,

directorul general al OMC, Pascal Lamy a promis că negocierile dintre membrii OMC vor continua la Geneva.

Comisarul european pentru comerț, Peter Mandelson, a declarat că va "face presiuni" pentru reluarea negocierilor în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului (OMC) ce au ca scop eliminarea subvențiilor în agricultură și deschiderea piețelor pentru cele mai sărace țări.

Comisarul european a criticat Statele Unite ale Americii afirmând că această țară este responsabilă de eșecul negocierilor care durează de cinci ani în cadrul Rundei Doha și a avertizat asupra consecințelor negative asupra comerțului global, în special pentru țările sărace, care ar fi avut cel mai mult de profitat de pe urma unui acord.

Administrația de la Washington a respins aceste acuzații și a argumentat că negociatorii americani erau gata să accepte un compromis în cea ce privește reducerea drastică a subvențiilor pentru fermieri "dacă UE și economiile dezvoltate demonstrează o mai mare flexibilitate în accesul pe piață".

Comisarul Mandelson a spus că va propune în octombrie o "nouă agendă" pentru acordurile comerciale care vizează deschiderea piețelor cu China și cu alte puteri comerciale "în devenire". Cei mai puternici actori din Organizația Mondială a Comerțului (OMC), reuniți în cadrul Grupului celor 6 (G-6) au eșuat, luni, în încercarea de a salva negocierile din Runda de la Doha și au intrat într-un impas. Uniunea Europeană, Statele Unite ale Americii, Japonia, Australia, India și Brazilia nu au reușit să ajungă la un acord asupra punctelor esențiale ale negocierilor comerciale legate de agricultură și producția industrială.

Directorul general al Organizației Mondiale a Comerțului, Pascal Lamy, a recomandat celor 149 de țări membre "suspendarea negocierilor" comerciale din Runda Doha, fără a fixa un termen pentru reluarea acestora. El a spus că participanții trebuie să procedeze la o reflecție serioasă care este în mod clar necesară și că negocierile vor fi reluate atunci când "țările membre vor fi pregătite să intre în joc".

## **Bibliografie:**

Biblioteca Centrala ASE                    <http://www.biblioteca.ase.ro/>  
Business Standard                         <http://www.standard.ro/>  
Departamentul pentru Comert Exterior    <http://www.dce.gov.ro/>  
Euractiv                                        <http://www.euractiv.ro/>  
Wall-Street                                    <http://www.wall-street.ro/>